

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені І. І. МЕЧНИКОВА
Кафедра економічної та соціальної географії і туризму

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методи наукових досліджень, аналіз та презентація результатів дослідження

Рівень вищої освіти
Спеціальність
Факультет

третій (освітньо-науковий)
106 «Географія»
Геолого-географічний
(назва факультету)

2017-2020

Робоча програма складена на основі навчальної програми з дисципліни
«Методи наукових досліджень, аналіз та презентація результатів дослідження»

Розробник: **Топчієв Олександр Григорович**, завідувач кафедри економічної та соціальної географії і туризму, д.г.н., професор.

Навчальна програма затверджена на засіданні кафедри економічної та соціальної географії і туризму

Протокол № 1 від 31 серпня 2017 р.

Завідувач кафедри

Топчієв О.Г.

Обговорено та рекомендовано до затвердження навчально-методичною комісією (НМК) геолого-географічного факультету:

Протокол № 1 від " 04 " 09.2017 р.

Голова НМК

_____ (підпис)

Біланчук Я.М.
(прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри економічної та соціальної географії і туризму

Протокол № 1 від 31 серпня 2018 р.

Завідувач кафедри

_____ (підпис)

Топчієв О.Г.
(прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри економічної та соціальної географії і туризму

Протокол № 1 від 30 серпня 2019 р.

Завідувач кафедри

_____ (підпис)

Топчієв О.Г.
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
кількість кредитів - 3 модулів - 1 змістових модулів - 2	Галузь знань 10 Природничі науки Спеціальність 106 Географія Рівень вищої освіти: третій (освітньо- науковий)	<i>денна та вечірня форми навчання</i>
		Обов'язкова
		<i>Рік підготовки:</i>
		2-й
		<i>Семестр</i>
		3-й
		<i>Лекції</i>
		2 год.
		<i>Практичні, семінарські</i>
		6 год.
		<i>Лабораторні</i>
		Не передбачено
		<i>Самостійна робота</i>
82 год.		
Форма підсумкового контролю: іспит		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни - підготовка аспірантів до здійснення науково - дослідницької діяльності, ознайомлення їх зі стратегією та тактикою аналізу інформаційних джерел, організації наукової праці, проведення експериментальних досліджень з географії, надання їм певних знань щодо методики й інструментарію дослідження, написання наукових статей, а також правил підготовки, оформлення та захисту дисертаційної роботи.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни є:

- розширити в аспірантів спектр знань у сфері сучасних методів проведення наукових досліджень з географії;
- надати аспірантам необхідні знання та практичні навички для пошуку, накопичення та аналізу наукової інформації з теми дисертаційного дослідження, написання наукових публікацій, оформлення та захисту дисертації;
- сприяти розвитку професійних умінь з формулювання та презентації результатів проведених досліджень.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

КСО.09 – здатність планувати, розробляти й реалізувати різнопланові заходи щодо організації учбового процесу;

КСО.12 – здатність до саморозвитку та самовдосконалення впродовж життя;

КЗН.03 – здатність засвоювати базові знання основ методології науки, закономірностей її розвитку, розуміння науки як сис-теми знань, діяльності та соціального інституту, класифікації методів наукового знання;

КЗН.04 - спроможність виконання наукових досліджень з застосуванням сучасних методологічних основ реалізації експери-менту, уміння документального оформлення результатів досліджень;

КЗН.05 – здатність до інноваційної діяльності, спрямованої на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок, випуск на ринок нових конкурентоспроможних товарів і послуг;

КЗП.17 – вміння використовувати теоретичні знання та практичні навички географічного моделювання та прогнозування географічних об'єктів та процесів

Очікувані програмні результати навчання.

Кінцеві програмні результати навчання (РН), формуванню яких сприяє навчальна дисципліна «Методи наукових досліджень, аналіз та презентація результатів дослідження»:

- вміти планувати учбовий процес, реалізовувати різнопланові заходи для їх вико-нання;
- вміти самостійно вдосконалювати свої знання, уміння, особистісні і професійні якості для забезпечення ефективної наукової діяльності;
- вміти використовувати сучасні методи пізнання, аналізувати сучасну наукову картину світу, відрізнити наукове знання від поза наукового, визначати фактори, що впливають на розвиток науки, характеризувати екологічні, етичні та економічні вимоги до сучасного експерименту;
- вміти при плануванні, виконанні та обробці результатів науково-дослідних робіт, магістерських дисертацій виділяти та аналізувати елементи логічної структури власної наукової діяльності (об'єкт, предмет, форми, засоби, методи, результат);
- володіння комплексними та прикладними методами дослідження в географії, фундаментальними навичками науково-дослідної роботи;
- вміти аналізувати наукову літературу з метою вибору напрямку досліджень, обра-ти самостійно або кваліфіковано сприйняти представлену тему досліджень;
- вміти моделювати основні процеси майбутнього дослідження з метою вибору методів дослідження, наявного апаратного забезпечення або створення нових методик, користуватися нормативно-правовими актами та нормативно-технічною документацією;
- вміти обробляти та аналізувати отримані результати досліджень та документально їх оформляти;

Згідно з вимогами освітньо-наукової програми студенти повинні:

знати:

- Основні методи, прийоми науково-дослідницької діяльності та вміти вибирати найбільш доцільні методи дослідження наукових проблем.
- Порядок вибору і формулювання проблеми і теми наукового дослідження.
- Правила пошуку інформації у процесі наукової роботи, накопичення та обробки літературних даних, особливості написання огляду літератури в природничих науках.
- Правила презентації результатів наукових досліджень у вигляді звітів, наукових статей, тез доповідей.
- Порядок оформлення та представлення дисертаційної роботи з географії, вимоги до опублікування результатів дисертаційної роботи.
- Вимоги до презентації дисертаційної роботи з географії та її прилюдного захисту.

вміти:

- Самостійно сформулювати мету, завдання, об'єкт й предмет дослідження згідно обраної теми дисертаційної роботи;
- Використовувати інформаційно-пошукові системи та бази даних для пошуку наукової інформації з географії, обробляти та аналізувати отриману інформацію; володіти навичками збору, обробки, критичного аналізу та систематизації інформації за темою дослідження.
- Виділяти і систематизувати основні ідеї в наукових текстах, критично оцінювати інформацію, що надходить з різноманітних наукових джерел.
- Використовувати сучасні методи дослідження в географії при проведенні самостійної науково - дослідницької діяльності, інтерпретувати та аналізувати їх результати;
- Застосувати комплексний підхід до наукового дослідження географічних об'єктів та явищ сучасними методами.
- Представляти отримані результати наукових досліджень у вигляді звітів і наукових публікацій в фахових рецензованих виданнях.
- Використовувати сучасні комп'ютерні інформаційні технології та програми у наукових дослідженнях та публічній презентації їх результатів;
- Володіти навичками публічного виступу в науковій діяльності, аргументації, ведення дискусії та полеміки;
- Здійснювати інноваційну діяльність та трансформувати наукові дослідження і розробки у конкурентоспроможні товари і послуги.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Обробка літературних даних, методи наукових досліджень з географії та аналіз їх результатів.

Тема 1. Формулювання теми, визначення мети, завдань, об'єкта й предмета дослідження з географії.

Тема 2. Пошук інформації у процесі наукової роботи, накопичення та обробка літературних даних. Особливості написання огляду літератури в природничих науках.

Тема 3. Порядок здійснення та основні сучасні методи наукового дослідження в географії..

Змістовий модуль 2. Презентація результатів наукових досліджень.

Тема 4. Робота над написанням наукових статей, тез доповідей. Фахові видання з географії та провідні закордонні журнали, що входять в наукометричні бази даних Scopus, Web of Science, правила публікації результатів наукових досліджень в них.

Тема 5. Виклад змісту та структура дисертації, оформлення дисертаційної роботи з географії.

Тема 6. Правила та вимоги до презентації результатів дослідження з географії, прилюдний захист дисертації.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Денна та вечірня форми кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		л	практ	лаб	ср
Змістовий модуль 1. Обробка літературних даних, методи наукових досліджень з географії та аналіз їх результатів.					
Тема 1. Формулювання теми, визначення мети, завдань, об'єкта й предмета дослідження з географії.	11	1			10
Тема 2. Пошук інформації у процесі наукової роботи, накопичення та обробка літературних даних. Особливості написання огляду літератури в природничих науках.	11	1			10
Тема 3. Порядок здійснення та основні сучасні методи наукового дослідження в географії.	12		2		10
Разом за змістовим модулем 1	34	2	2		30
Змістовий модуль 2. Презентація результатів наукових досліджень.					
Тема 4. Робота над написанням наукових статей, тез доповідей. Фахові видання з географії та провідні закордонні журнали, що входять в наукометричні бази даних Scopus, Web of Science, правила публікації результатів наукових досліджень в них.	16		1		15
Тема 5. Виклад змісту та структура дисертації, оформлення дисертаційної роботи з географії.	24		2		22
Тема 6. Правила та вимоги до презентації результатів дослідження з географії, прилюдний захист дисертації.	16		1		15
Разом за змістовим модулем 2			4		52
Усього годин	90	2	6		82

Питання до змістового модулю 1

1. Принципи формулювання теми дисертаційної роботи.
2. Формулювання мети дисертаційної роботи.
3. Принципи формулювання завдань дослідження з географії.
4. Сутність та відмінність об'єкта й предмета дослідження з географії.
5. Правила пошуку інформації у процесі наукової роботи з географії. Бази даних.
6. Особливості написання огляду літератури в географічних науках.

Питання до змістового модулю 2

1. Правила оформлення статей в географічних журналах. Загальні та ті, що залежать від типу та рейтингу видань.
2. Правила публікації результатів наукових досліджень в провідних закордонних журналах, що входять в наукометричні бази даних Scopus, Web of Science.
3. Загальні правила оформлення тез доповідей на географічних конференціях.
4. Основні сайти та джерела, що публікують вимоги до оформлення дисертаційних робіт. Їх зміст та оновлення.
5. Порядок викладу змісту, обсяг та структура дисертації.
6. Загальні правила оформлення дисертаційної роботи з географії.
7. Правила наведення таблиць та рисунків.
8. Правила складання списку літератури.
9. Правила та вимоги до презентації результатів дослідження з географії.
10. Порядок прилюдного захисту дисертації.

5. Темі семінарських занять
не передбачено за навчальним планом.

6. Темі практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Пошук інформації у процесі наукової роботи з використанням електронних ресурсів Elsevier, Sciencedirect та пошукової бази SciFinder, накопичення та обробка літературних даних.	2
2.	Вибір методів наукового дослідження в географії з огляду на мету, об'єкт та предмет дослідження, порядок здійснення дослідження.	1
3.	Правила публікації результатів наукових досліджень в фахових виданнях з географії, що входять в наукометричні бази даних Scopus, Web of Science. Вимоги	2
4.	Правила оформлення та вимоги до презентації результатів дослідження з географії. Процедура захисту доктора філософії PhD.	1
	Всього:	6

7. Теми лабораторних занять
не передбачено за навчальним планом.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми/ види завдань	Кількість годин
1	Визначення мети, завдань, об'єкта й предмета дослідження з географії.	10
2	Особливості написання огляду літератури в географічних науках.	10
3	Методи дослідження в географії.	10
4	Робота над написанням наукових статей, тез доповідей.	15
5	Виклад змісту та структура дисертації, оформлення дисертаційної роботи з географії.	22
6	Основні вимоги до презентації результатів дослідження з географії	15
	Всього:	82

9. Індивідуальне навчально-дослідне завдання
не передбачено за навчальним планом.

10. Методи навчання
Лекція, індуктивна та дедуктивна бесіда, дискусія.

11. Методи контролю
Підготовка та оцінювання публікації в фаховому виданні, тез доповідей, іспит.

12. Питання для підсумкового контролю (іспиту)

1. Принципи формулювання теми дисертаційної роботи.
2. Формулювання мети дисертаційної роботи.
3. Принципи формулювання завдань дослідження з географії.
4. Сутність та відмінність об'єкта й предмета дослідження з географії.
5. Правила пошуку інформації у процесі наукової роботи з хімії. Бази даних.
6. Особливості написання огляду літератури в географічних науках.
7. Правила оформлення статей в географічні журнали. Загальні та ті, що залежать від типу та рейтингу видань.
8. Правила публікації результатів наукових досліджень в провідних закордонних журналах, що входять в наукометричні бази даних Scopus, Web of Science.
9. Загальні правила оформлення тез доповідей на географічних конференціях.
10. Основні сайти та джерела, що публікують вимоги до оформлення дисертаційних робіт. Їх зміст та оновлення.
11. Порядок викладу змісту, обсяг та структура дисертації.
12. Загальні правила оформлення дисертаційної роботи з географії.
13. Правила наведення таблиць та рисунків.
14. Правила складання списку літератури.
15. Правила та вимоги до презентації результатів дослідження з географії.
16. Порядок прилюдного захисту дисертації.

13. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль		Підсумковий контроль	Сума балів
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2		
20	30	50	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 - 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

14. Методичне забезпечення

Презентації до лекцій в електронному вигляді.

15. Рекомендована література

Основна

1. Топчієв О. Г. Методологічні основи географії: Ландшафтна оболонка Землі. Довкілля : навч. посіб. : для студентів ВНЗ / О. Г. Топчієв, Д. С. Мальчикова, І. О. Пилипенко, В. В. Яворська.– Херсон : Видавничий дім "Гельветика", 2018.– 346 с.
2. Топчієв О.Г. Суспільно-географічні дослідження: методологія, методи, методики. Навчальний посібник / О. Г. Топчієв. – Одеса: Астропринт, 2005. - 632 с.
3. Топчієв О.Г. Методологічні засади географії : підручник / О. Г. Топчієв, Д. С. Мальчикова, І. О. Пилипенко, В. В. Яворська.– Херсон : Гельветика, 2020.– 366 с
4. Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень [Текст]: Навчальний посібник / В. В. Ковальчук, Л. М. Моїсєєв. - 3-е вид., перероб. і допов. - К.: ВД «Професіонал», 2005. - 240 с.
5. Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. Є. Конверського. - К.: Центр учбової літератури, 2010. - 352 с. http://nmetau.edu.ua/file/konverskiy_metodologiya_ta_organizatsiya_naukovih_doslidzhen.pdf
6. Ковальчук В.В., Моїсєєв Л.М. Основи наукових досліджень. Навч. посібник. - 5-е вид. -К.: Професіонал, 2008. - 240 с. _можна скачати: <http://www.twirpx.com/file/854578/>

Додаткова

1. Пономаренко Л. Як підготувати і захистити дисертацію на здобуття наукового ступеня. Методичні поради / Автор-упор. Л. Пономаренко. - К.: Редакція "Бюлетеня Вищої атестаційної комісії України"; Толока, 2010. - 80 с.
2. Як правильно оформити дисертацію та документи атестаційної справи. 36. нормат. док. з питань атестації наук, кадрів вищої кваліфікації / Упоряд. Л. Мірошніченко. - К.: Толока,

Електронні інформаційні ресурси

1. Перелік спеціалізованих вчених рад (Додаток 1 до наказу Міністерства освіти і науки України від 15.03.2019 № 358) - http://soc-econom-region.univer.kharkov.ua/wp-content/uploads/2017/07/%D0%A1%D0%A0_%D0%BF%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BBi%D0%BA_05.03.19_%D0%9D%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B7-%D0%BF%D1%80%D0%BE-%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F_2019.pdf
2. Склад спеціалізованих вчених рад (Додаток 3 до наказу Міністерства освіти і науки України від 15.03.2019 № 358) - http://soc-econom-region.univer.kharkov.ua/wp-content/uploads/2017/07/%D0%A1%D0%A0_%D1%81%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D0%B4%D0%B8_05.03.19.pdf
3. Перелік наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук - <https://mon.gov.ua/storage/app/media/pravo-diyalnosti/2018/10/08/perelik-naukovikh-fakhovikh-vidan-12.pdf>
4. Перелік електронних наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук - <https://mon.gov.ua/storage/app/media/pravo-diyalnosti/2018/10/08/elektronnikh-fakhovikh-vidan-11.pdf>
5. Положення про спеціалізовану вчену раду - <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1170-11>
6. Про затвердження Порядку присудження наукових ступенів - <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/567-2013-%D0%BF>
7. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації - <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17>
8. Рекомендації щодо оформлення дисертації, цитувань та бібліографічних посилань - <http://soc-econom-region.univer.kharkov.ua/wp-content/uploads/2017/07/%D0%9B%D1%96%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B0%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B0.zip>
9. Рекомендації щодо оформлення Висновку установи про наукову та практичну цінність дисертації - <http://soc-econom-region.univer.kharkov.ua/wp-content/uploads/2017/07/%D0%9F%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%B7%D0%B0%D1%85%D0%B8%D1%81%D1%82.zip>